

have temmelig nær Adgang til Havne og Udfstigningssteder, og denne Vej vil, hvor den haves, altid være den billigste Vej for grove, tunge Væger; altsaa, den egentlige sværere Godsstrafik kan ei heller ventes paa nogen af de tre Baner. Nu er der derimod et andet Moment, der spiller den allerstørste Rolle ved Spørgsmaalet om en Banes sværere eller lettere Bygning, nemlig Kjørehastigheden. Jeg tror, at man her til Lands ofte gjør Uret i at stille store Fordringer i den Henseende. Jeg kan saa godt forstaa, at der til Baner, der forbinde store Centra, til Baner, ad hvilke Hovedposterne mellem Landene beføres, stilles store Fordringer med Hensyn til Kjørehastigheden, men paa saadanne lokale Baner, som de tre her af mig nævnte, nemlig Ringe—Faaborg Banen, Assens—Tommerup Banen og Struer—Thisted Banen, kan jeg ikke se, at der er nogen overveiende Grund til at forlange en stor Kjørehastighed, thi gaa vi ned til en saa lille Afstand, bliver hele Lidsforskjellen, hele Lidsbesparelsen omtrent et Kvarter for de to fynske Baner og paa den thylandske Bane omtrent en halv Time og det endda, vel at mærke, kun for det Mindretal af Reisende, der gennemrejse hele Banestrekningen, hvortil man for det store Flertal af Reisende, der bestige Banen undervejs, kun vil kunne regne i Minuter. Det forekommer mig derfor, at der allerede ved disse 3 Baner vil være al Grund til at bringe et saadant lettere og billigere System i Anvendelse, som det erede Indenrigsministerium efter sine Overvejelser maatte komme til Anskuelse om Løb sig gjøre uden Skade for det Almene. Endnu kan jeg ikke undlade, inden jeg slutter, som en Begrundelse af denne Overgang til en lettere Bygningsmaade at fremhæve, at Rentabiliteten af Baneanlægene jo for en meget væsentlig Del afhænger af Anlægssummernes Størrelse; jo mindre Summer et Anlæg koster, og jo bedre et saadant Anlæg forrenter sig, desto større Egne og desto større Opfordring vil Staten selvfølgelig have til at fortsætte disse ønskelige og tidsvarende Foretagender, og desto flere Egne ville kunne blive indbragne under Jernbanenettet, og det netop saadanne Egne, der ellers neppe ville kunne have Haab om at faae Andel i disse Goder. Det bliver derfor næsten, om jeg tør sige det saa, en halv Retferdighedshandling at bygge saa billigt, at man ikke paa Grund af de store Beskæftninger skal standse ved enkelte begunstige Egne. Sdet jeg tillader mig at henstille disse Betragt-

ninger til den høitagtede Indenrigsminister og det høie Things Overveelse, for saavidt de maatte være Opmærksomheden værd, kan jeg ikke undlade til Slutningen endnu en Gang at bringe den høitærede Minister en Tak, fordi han har bragt dette Lovforslag frem, selv om det er flet i Liden, der mindre opmuntre dertil, thi derigjennem viser Regjeringen sin bestemte Villie til at fremme alle nyttige og tidsvarende Foranstaltninger og alle utvivlsomme Fremskridt.

N. Rasmussen: Jeg tror, at Liden er nogenlunde gunstig til at drøfte Principer, og det er ogsaa det, der bevæger mig til at tage Ordet. Efter Loven af 10de Mars 1861 blev et stort Jernbanenet udført i Sylland og Fyn. Det byggede Staten ikke, og det var heller ikke Bestemmelsen fra først af, at Staten skulde drive disse Baner. Der er forskjellige Meninger om, hvorvidt man ikke den Gang begik en Feil ved, at Staten ikke selv byggede sine Baner, de ere utvivlsomt bleve en Del dyrere, end de bør være; men der er en almindelig Tilfredshed med, at Staten den Gang selv overtog Banernes Drift, i saa Henseende hersker der ingenfomhelst Meningsulighed, og jeg er af den Anskuelse, at Staten selv skulde blive ved at bygge Jernbaner. Jeg formaar ikke at indse, at det er en Opgave, som Staten bør overlade til nogenfomhelst Anden, og jeg kan heller ikke erkende, at Jernbanebygningen kan sammenlignes med Anlæg af Landeveie. For det Første er der den store Forskjel, at den, der besæver Jernbanerne, skal betale derfor; den, der besæver Landeveien, kjører ganske vist ikke frit, han skal selv staafe Befordring eller gaa; men jeg finder dog, at Jernbaneanlægene ikke taale nogen Sammenligning med Anlæg af Landeveiene og af den Grund ikke bør overlades til Kommunerne. Det forekommer mig, at det staaer meget sjernt fra vor Selvstyrelsesstande og vor hele Udvikling. Jeg maa i Forbindelse hermed ved denne Leilighed udtale, at vi maa være meget varfomme med altid at henvise til Kommunerne. Kommunerne ere for nærværende Tid saa bebyrdede med Udgifter som de vel kunne taale at være det, og skulde Kommunerne i stor Udstrækning befatte sig med Jernbanebygning, kunde det efter mit Skjøn let blive til, at Kommunerne saa at sige blive fuldstændig ruinerede. Naar man siger, at for saa vidt Kommunerne ville overtage Jernbanebygningen, er det en frivillig Sag